

Oude en nieuwe Vlaamse uitgeverissen vissen in dezelfde vijver

'Zonder BV-boeken overleef je niet'

In het Vlaamse boekenvak lijkt het ondernemersvertrouwen groter dan ooit. Met het gisteren gestarte Vrijdag en de in september te lanceren Uitgeverij Lampedaire komen er in heel korte tijd plots twee algemene, middelgrote uitgeverijen bij. Een teken aan de wand, al is er een grote maar.

DOOR JEROEN DE PRETER

BRUSSEL • Vrijdag en Lampedaire vissen min of meer in dezelfde vijver als vaste waarden Van Halewyck, Borgerhoff & Lamberigts, Lannoo en Standaard Uitgeverij. Allemaal zoeken ze hun bestsellers binnen een nieuw genre: het 'tv-gerelateerde boek'. Maar is dat vijfjarige niet stilaan overbevist?

In den beginne was er het boek en het boek was God. Maar toen kwam de televisie. De tv stootte het boek van zijn troon, evenwel zonder het boek compleet te vernietigen. Misschien wel integendeel. Recente cijfers van de vakvereniging boek.be laten zien dat het boekbedrijf als nooit tevoren floreert. Die bloei dankt het boek paradoxaal genoeg net vooral aan de tv. "Tijdens het voorjaar heb ik het eens nagegaan", zegt uitgever André Van Halewyck. "Op een gegeven ogenblik stonden er in de boekentopien liefst negen boeken die afgeleiden zijn van een tv-programma."

Dag Allemaal-isering

Volgens Luc Vander Velpen, de man achter de koepel van onafhankelijke boekwinkels Colibro, is er binnen het boekbedrijf al een aantal jaren een zekere 'vertrossing' of 'Dag Allemaal-isering' aan de gang. De tendens is voelbaar in alle geleidingen van het vak, zegt hij. "Met het BV-boek of, bij uitbreiding, het tv-gerelateerde boek, is er de afgelopen jaren als het ware een nieuw genre ontstaan. Tegelijk kwamen er ook nieuwe distributiekanalen. De BV-boeken zijn nauwelijks belangrijk voor de traditionele boekhandel. De verkoop verloopt via de grote supermarkten, of krantenwinkels die ook boeken verkopen."

Het nieuwe genre zorgde ook voor een drastische verandering van profiel van de Vlaamse uitgeverij, zegt Vander Velpen. "In julie krant is al eerder aangestipt hoe uitgeverij Van Halewyck geëvolueerd is van een maatschappijkritisch en literair georiënteerd fonds naar een uitgeverij die voornamelijk boeken uitgeeft die mediagerelateerd zijn. Iets dergelijks kun je zeggen van Rudy Vanschoonbeek en zijn nieuwe uitgeverij Vrijdag. Rudy ken ik nog als uitgever van Dedalus, een haven van verfijnde literatuur. Ik viel bijna van mijn stoel toen ik zag wie hij nu allemaal in zijn fonds heeft. Begrijp me goed: ik verwijt hen niets. De waarheid zal wel zijn dat je zonder bekende koppen geen uitgeverij meer gaande kunt houden. Maar de vaststelling is er natuurlijk wel: ken jij nog een Vlaamse uitgeverij die zich literair mag noemen? Die bestaat hier niet meer, tenzij in de marge."

De uitgeverijen die 'tv-gerelateerde' boeken uitgeven, vergaat het beter. Daarvan zijn er steeds meer. Lange tijd visten vooral Van Halewyck, Houtekiet, The House of Books, Standaard Uitgeverij en Lannoo met succes in de vijver van bekende-koppen-met-een-verhaal. Met het jonge Borgerhoff & Lamberigts kregen ze er drie jaar geleden een te duchten, bijzonder assertieve concurrent bij. Met boeken van of over Natalia en Tom Boonen werden ze in een mum van tijd een van de belangrijkste vissers in een vijver die al een aantal jaren erg druk bevist was.

De drukte zal het komende jaar zeker niet afnemen, nu er met Vrijdag van Rudy Vanschoonbeek en Uitgeverij Lampedaire van de Nederlandse schrijfster en journaliste Valerie Lempereur in één maand tijd nog maar eens twee vissers bij komen. Zeker, in beide fondsen vind je ook literatuur, bij Vrijdag zelfs nog net iets meer dan bij

■ Gevestigde waarde André Van Halewyck (l.) samen met de relatieve nieuwkomers Lamberigts (m.) en Borgerhoff (r.) van de gelijknamige uitgeverij op de Boekenbeurs.

Lampedaire. Maar om de kassa te doen rinkelen rekenen ze beide toch vooral op persoonlijkheden die we in eerste instantie kennen van de tv- of sportwereld (zie kader onderaan).

Koppen rollen

Nu is Vlaanderen, en zeker bekend Vlaanderen, niet oneindig groot. Met een zevental vissers in die kleine vijver lijkt de vrees voor overbevissing niet helemaal ongegrond. "Ik begrijp die bezorgdheid", zegt André Van Halewyck. "Toen ik hoorde dat Lampedaire eraan ging komen, heb ik het me ook even afgevraagd: waar gaat die nog content vinden? Maar kijk naar haar aanbod: het is haar toch wel gelukt om een aardig fonds samen te stellen."

De vaststelling stelt Van Halewyck ook wel gerust. "De tv creëert altijd

nieuwe BV's. En het is niet omdat ze bekende tv-gezichten zijn dat ze niets te vertellen hebben. Jan Leyers en Rik Torfs zijn ook BV's." Van Halewyck doet geen moeite om het mooier voor te stellen dan het is. Hij verhuult niet dat zijn uitgeverij, en bij uitbreiding alle moderne Vlaamse uitgeverijen, niet zonder dit soort boeken kan. "Een Vlaamse literaire uitgeverij? Ik zal eerlijk zijn: ik zou er in geen geval mijn geld aan geven."

Exit de Vlaamse literaire uitgeverij dus. Maar of al die boeken van al die bekende koppen wel genoeg lezers zullen vinden? Vander Velpen heeft er zijn twijfels bij. "Er gaan koppen rollen", voorspelt hij. "Als je een straat met alleen maar schoenmakers hebt, moeten er een aantal uit. Uit recent onderzoek blijkt dat het goed gaat met de boekenverkoop in Vlaanderen, maar dat succes is

natuurlijk niet eeuwig rekbaar. Ik vrees dat er vandaag net iets te veel uitgeverijen zijn die min of meer hetzelfde doen. Ik voorspel een soort

LUC VANDER VELPEN (COLIBRO):
Verkoop BV-boeken loopt via supermarkt of krantenwinkel

natuurlijke selectie, waarbij alleen de meest professionele zullen overleven."

Van Halewyck bekijkt het optimistischer. "Het is nog te prematuur om te spreken over koppen die zul-

len rollen. Evengoed kan het tegenovergestelde gebeuren. Een groot aanbod kan de vraag bij de lezers ook versterken. Vergelijk het met het voetbal. Je ziet tegenwoordig zoveel voetbal op tv dat je je afvraagt wie er in godsnaam nog een abonnement zou kopen. Maar wat blijkt? De abonnementenverkoop is alleen maar gestegen. Zou het niet kunnen dat het een met het ander te maken heeft?"

'Moeilijker titels'

Op een dergelijk mechanisme hoopt uiteraard ook Rudy Vanschoonbeek, behalve de man achter Vrijdag ook de voorzitter van de Vlaamse Uitgeversvereniging (VUV). "Het klopt dat we dit jaar een opmerkelijk aantal nieuwe initiatieven mogen begroeten", zegt hij. "Behalve Vrijdag en Lampedaire zijn er dit jaar nog andere, minder algemene uitgeverijen bij gekomen. Maar ik kan dat alleen maar toejuichen. Een groter aanbod zal ook de vraag doen stijgen. Daarom kunnen er wat mij betreft niet genoeg boeken uitgegeven worden en daarom bekijk ik andere uitgeverijen niet als concurrenten maar als collega's." Ten bewijze daarvan: voor de distributie en promotie werkt Vrijdag samen met Van Halewyck.

Samen zullen ze hun uiterste best doen om ook 'moeilijkere titels' zo goed mogelijk in de markt te zetten. Maar Vanschoonbeek is het net als Van Halewyck eens met stelling dat een moderne uitgeverij niet zonder bekende gezichten kan. "Dat is een waarheid als een koe. Al is het wel niet zo dat uitgeverijen blind de tv-successen kopiëren", zegt Vanschoonbeek.

EUROPEES FESTIVAL VAN DE INTER-CULTURELE DIALOOG - EUROPEAN FESTIVAL OF INTERCULTURAL DIALOGUE

CONCERTS – WORKSHOPS & DEBATES – FILMS

12.09.08 >> 13.09.08

Jack Martin Händler, Agnieszka Holland, Adam Michnik, Radu Mihăileanu, Jordi Savall, Fazil Say, Marija Šerifović...

FLAGEY

Feest van de diversiteit met de Ambassadeurs van het Europees Jaar van de Interculturele Dialoog 2008
Celebrating diversity with the Ambassadors for the 2008 European Year of Intercultural Dialogue

www.dialogue2008.eu / www.flagey.be / info & tickets : 02 641 10 20

Een initiatief van de Europese Commissie voor het Jaar van de Interculturele Dialoog 2008, in samenwerking met Flagey - An initiative of the European Commission for the 2008 Year of the Intercultural Dialogue, in collaboration with Flagey

Bekend van tv! Het televisionele najaar van de Vlaamse uitgeverissen

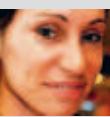
LANNOO

- Evy Gruyaert, *Start to Fitness*
- Katja Retsin, *Start to Style*
- Dina Tersago en Wim Gevaert, *Start to Dance*
- Evy Gruyaert en Lien Van de Kelder, *Dans mondial*
- *Witse anders bekeken*
- *De smaak van de Keyser* (boek naar de gelijknamige fictieserie op Eén)

STANDAARD UITGEVERIJ, MANTEAU, MEULENHOF/MANTEAU

- Wouter Deprez, *Eelt*
- Peeters & Pichal, *Het boek voor de bewuste consument*
- Stephanie Planckaert, *Het geluk van een ongelukje*
- Eddy Planckaert, *Wij zijn goe bezig!*
- Wendy Bosmans, *Wendy Bosmans' ABC van opvoeden*
- Goedele Liekens, *Haar seksbijbel*
- Dirk Draulans, *Het succes van slechte seks*

BOGERHOFF & LAMBERIGTS

- Kim Gevaert, *Gezond*
- Marlène de Wouters, *Ministers in alle staten*
- Bart Wellens, *Open boek*

VRIJDAG:

- Stany Crets, Peter van den Begin & Chris Van Camp, *Fans!*
- Jo Van Damme, *De conference*
- Geert Hoste, *Zogezegd, brevief van dagelijks geluk*

VAN HALEWYCK:

- Ivan De Vadder, *Het koekoeksjong*
- Jan Van Rompaey, *Veel beterschap gewenst*
- *Het grote Blokken-feestboek*
- Annick Beyers, *20 jaar vtm*

LAMPEDAIRE:

- Kelly Pfaff, *De ultieme make-up- en stylingbijbel*
- Freddy De Kerpel, *Leven om te winnen*
- Feroek Özgünes, *De parachutemoord*